

אל יפטר אדם מחברו אלא מתוך דבר הלכה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

צריך להבין מהו ש"כל ארץ שגזר עליה אדם הראשון
 לישוב נתישבה" כו', מהו קשר הענינים בזה מדברי הגמרא
 נראה שיש קשר בין שני הדברים האמורים בסמיכות זה לזה – אמירת
 דבר הלכה בעת פרידה מחבר וגזירת אדם הראשון איוו ארץ תהיה מיושבת

– וצריך להבין מהו הקשר בין השניים?

(ב) וממשיך במאמר¹¹ הנ"ל, ולהבין כל זה יש להקדים תחלה דהנה ידוע דהצמצום הראשון שהיה פאור אין-סוף ברוף-הוא וכו' כדי לברוא עולמות ונבראים מוגבלים, והולך ומבאר ענין הצמצום הראשון, וההבדל בינו לכל שאר הצמצומים שהיו באור האלוקי אחרי הצמצום הראשון, ושפוננת הצמצום היא בשביל הגלוי וכו' (פדלקמן).

ויש לומר בבאור קשר הענינים (שלא נתפרש במאמר), דהנה, כל הענינים שלמטה, ועל-אחת-כמה – וכמה עניני בני ישראל, נשתלשלו מהן¹², היינו מאותם ענינים כפי שהם למעלה וכפי שמובא בתחילת פרק ג בתניא שנפש האדם כלולה מעשר בחינות שונות כנגד "עשר ספירות עליונות שנשתלשלו מהן", כי כל דבר שקיים למטה "נשתלשל" מהדבר שהוא מקביל לו למעלה (אלא שהדרך שבה הגשמיים באה מהרוחניות היא ב"סדר השתלשלות" שיש בו ירידה הדרגתית מדרגה לדרגה, בדומה לשרשרת בעלת חוליות (טבעות) רבות שכל אחת קשורה בשנייה אבל ריבוי החוליות גורם למרחק רב בין תחילת סדר ההשתלשלות לסופו, וכך גם בעניינינו – כיון שההשתלשלות היא בריבוי דרגות יכול להיות שמהרוחניות תהיה התהוות של מציאות גשמית). ומזה מובן, שהאפשרות שיוכל להיות למטה בין שני חברים כפשוטו הענין ד"יפטר אדם מחברו" היא לפי שישנו ענין זה בנוגע ל"אדם וחברו" למעלה, פנסת ישראל

1 דרכי נעם" גם ב"חיי עולם". הדבר הטוב ביותר להשאיר כמזכרת
 2 לחברו בעת הפרידה כדי ששני החברים לא ישכחו זה את זה הוא דברי תורה
 3 כי דרכיה של התורה הם דרכי נועם לא רק מבחינה זו שהתורה היא תורת
 4 ה' אלא הם דרכי נועם גם בחיי העולם הזה, היינו גם בדברים שבין אדם

5 לחברו, כנ"ל. ומדיק במאמר הנ"ל של הרבי הרי"צ משנת תרפ"ט,
 6 ש'לפי זה שבעת פרידה מחברו, יש לומר דברי תורה על מנת שדברי
 7 התורה ישמשו כמזכרת מהחבר בתקופת הפרידה והריחוק יקשה
 8 אומרו "מתוך דבר הלכה" קשה למה אמרו חכמינו ז"ל
 9 שהפרידה צריכה להיות דווקא מתוך דבר הלכה, דמשמע דדוקא אז
 10 כאשר יאמר דבר הלכה "זוכרהו", וצריך להבין
 11 מהו ענין "דבר הלכה" שאז "זוכרהו" ומה הקשר המיוחד של
 12 דבר הלכה דוקא לזיכרון?. ויש להוסיף, שהשאלה היא
 13 כפולה. (א) מהו הדייק "דבר הלכה" דוקא, הרי
 14 בתורה גופא יש כמה חלקים, ומצד זה שהתורה
 15 דרכיה דרכי נעם, ועל-ידי זה שגזר עליה אדם הראשון לישוב נתישבה" כו', מהו קשר הענינים בזה.

(ב) וממשיך במאמר¹¹, ולהבין כל זה יש להקדים תחלה דהנה ידוע דהצמצום הראשון שהיה פאור אין-סוף ברוף-הוא וכו', והולך ומבאר ענין הצמצום הראשון, ושפוננת הצמצום היא בשביל הגלוי וכו' (פדלקמן). ויש לומר בבאור קשר הענינים (שלא נתפרש במאמר), דהנה, כל הענינים שלמטה, ועל-אחת-כמה וכמה עניני בני ישראל, נשתלשלו מהן¹², מאותם ענינים כפי שהם למעלה. ומזה מובן, שהאפשרות שיוכל להיות למטה בין שני חברים כפשוטו הענין ד"יפטר אדם מחברו" היא לפי שישנו ענין זה בנוגע ל"אדם וחברו" למעלה, פנסת ישראל

43 על-ידי ראיתם יזכור את חברו שנפטר ממנו במקום הגשמי. ומהו הצרך בדבר תורה דוקא שמוה משמע שהזכרון בדברי תורה ככלל ודבר הלכה בפרט עדיף על כל מזכרת אחרת?. ועוד